

Uchwała nr 2633
Senatu Uniwersytetu w Białymstoku
z dnia 22 stycznia 2020 r.

***w sprawie wytycznych do przygotowywania projektów programów studiów
na określonym kierunku, poziomie i profilu***

Na podstawie § 33 ust. 1 pkt 43 Statutu Uniwersytetu w Białymstoku w związku z *Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów* (Dz. U. z 2018 r., poz. 1861 z późn. zm.) Senat Uniwersytetu w Białymstoku uchwala, co następuje:

§ 1

1. Senat Uniwersytetu w Białymstoku ustala wytyczne w sprawie przygotowywania projektów programów studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu.
2. Użyte w niniejszej uchwale określenia oznaczają:
 - 1) ustawa – ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668, z późn. zm.),
 - 2) uczelnia – Uniwersytet w Białymstoku,
 - 3) wydział – wydział, instytut, filię,
 - 4) dziekan – dziekana wydziału, dyrektora instytutu, dyrektora filii,
 - 5) rada wydziału – radę wydziału, radę instytutu, radę filii.
 - 6) Senat - Senat Uniwersytetu w Białymstoku.

Program studiów – wymagania ogólne

§ 2

1. Program studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu ustala senat, na wniosek dziekana, po zasięgnięciu opinii rady wydziału oraz wydziałowego organu samorządu studenckiego.
2. Program studiów określa efekty uczenia się, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, z uwzględnieniem uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia określonych w tej ustawie oraz charakterystyk drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy oraz opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się.

§ 3

1. W programie studiów określa się efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów pierwszego stopnia lub dla kwalifikacji na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich.
2. W programie studiów uwzględnia się wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz wnioski z analizy wyników monitoringu, o którym mowa w art. 352 ust. 1 ustawy.
3. Efekty uczenia się w zakresie znajomości języka obcego określa się w programie studiów w porozumieniu ze Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych.

§ 4

1. Program studiów określa efekty uczenia się, którym przypisano co najmniej:

- 1) 180 punktów ECTS – w przypadku studiów pierwszego stopnia,
 - 2) 90 punktów ECTS – w przypadku studiów drugiego stopnia,
 - 3) 300 punktów ECTS – w przypadku jednolitych studiów magisterskich trwających 9 albo 10 semestrów,
 - 4) 360 punktów ECTS – w przypadku jednolitych studiów magisterskich trwających 11 albo 12 semestrów.
2. W programie studiów stacjonarnych co najmniej połowa punktów ECTS, objętych programem studiów jest uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów.
 3. W programie studiów niestacjonarnych mniej niż połowa punktów ECTS objętych programem studiów może być uzyskiwana z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów.
 4. W przypadku, gdy na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia są prowadzone studia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, proces kształcenia umożliwia uzyskanie takich samych efektów uczenia się na każdej z form studiów.
 5. Program studiów o profilu ogólnoakademickim obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów, w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.
 6. Program studiów o profilu praktycznym obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie.
 7. Dobór form zajęć dydaktycznych, ich organizacja, w tym proporcje pomiędzy liczbą godzin poszczególnych form prowadzonych zajęć, powinny zapewniać osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się.
 8. Program studiów określa liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne.
 9. Program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, w tym zajęć w języku obcym, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie. Zajęciami do wyboru mogą być moduły specjalizacyjne lub zajęcia określone na dany rok akademicki przez dziekana.
 10. Poszczególne moduły specjalizacyjne określone w programie studiów mają takie same efekty uczenia się, liczbę punktów ECTS oraz liczbę godzin zajęć.
 11. Program studiów określa obowiązek lub możliwość zaliczenia przez studenta zajęć w języku obcym, niezależnie od zajęć językowych prowadzonych w formie lektoratów. Zajęcia te mogą być realizowane w ramach zajęć, o których mowa w ust. 9 w wymiarze ustalonym przez radę wydziału.
 12. Zajęcia, o których mowa w ust. 11, student może zrealizować również poprzez:
 - 1) uczestnictwo w oferowanych przez Uniwersytet w Białymstoku zajęciach, w szczególności:
 - a) na kierunkach studiów prowadzonych w językach obcych,
 - b) prowadzonych dla studentów programu Erasmus+,
 - c) prowadzonych w języku obcym przez profesorów wizytujących,
 - d) w formie wykładów gościnnych prowadzonych w języku obcym,
 - e) w ramach specjalistycznych szkół prowadzonych w języku obcym,
 - f) określonych w programach innych kierunków studiów i prowadzonych w językach

- obcych,
- 2) realizację zajęć w języku obcym na innej uczelni w ramach międzynarodowej wymiany studentów, w tym programu Erasmus+ lub w ramach programu MOST.
13. Za równoznaczne ze spełnieniem obowiązku, o którym mowa w ust. 11 uznaje się realizację części studiów lub praktyk za granicą w ramach programu Erasmus+ lub zajęć realizowanych w języku obcym w uczelni zagranicznej w ramach międzynarodowych umów o współpracy – w okresie nie krótszym niż 3 miesiące.

§ 5

1. Program studiów realizowanych w formie stacjonarnej, przewiduje zajęcia z języka obcego w wymiarze nie mniejszym niż:
 - 1) na studiach pierwszego stopnia – minimum 120 godzin lektoratu, za które student może uzyskać 6 pkt ECTS, kończących się egzaminem na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego,
 - 2) na studiach drugiego stopnia – minimum 60 godzin, w tym 30 godzin lektoratu, za które student może uzyskać 2 pkt ECTS, kończących się egzaminem na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz 30 godzin zajęć prowadzonych w formie specjalistycznego warsztatu językowego, za które student może uzyskać 2 pkt ECTS, kończących się zaliczeniem na ocenę. Zajęcia w ramach specjalistycznych warsztatów językowych mogą być prowadzone przez pracowników SPNJO lub pracowników wydziału. Decyzję w sprawie obsady zajęć podejmuje dziekan,
 - 3) na jednolitych studiach magisterskich – minimum 120 godzin, za które student może uzyskać 6 pkt ECTS, kończących się egzaminem na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
2. Program studiów realizowanych w formie niestacjonarnej, przewiduje zajęcia z języka obcego w wymiarze nie mniejszym niż:
 - 1) na studiach pierwszego stopnia – minimum 90 godzin lektoratu, za które student może uzyskać 6 pkt ECTS, kończących się egzaminem na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego,
 - 2) na studiach drugiego stopnia – minimum 45 godzin, w tym 30 godzin lektoratu, za które student może uzyskać 2 pkt ECTS, kończących się egzaminem na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz 15 godzin zajęć prowadzonych w formie specjalistycznego warsztatu językowego, za które student może uzyskać 2 pkt ECTS, kończących się zaliczeniem na ocenę. Zajęcia w ramach specjalistycznych warsztatów językowych mogą być prowadzone przez pracowników SPNJO lub pracowników wydziału. Decyzję w sprawie obsady zajęć podejmuje dziekan,
 - 3) na jednolitych studiach magisterskich – minimum 90 godzin, za które student może uzyskać 6 pkt ECTS, kończących się egzaminem na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
3. W programie studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich prowadzonych w formie studiów stacjonarnych określa się zajęcia z wychowania fizycznego, w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin; zajęciom z wychowania fizycznego nie przypisuje się punktów ECTS. W przypadku studentów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności realizacja zajęć z wychowania fizycznego przewidzianych w planie studiów odbywa się w formie zajęć alternatywnych zorganizowanych przez uczelnię.
4. Zajęcia mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.
5. Liczba punktów ECTS, jaka może być uzyskana w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nie może być większa niż 50% liczby punktów

ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, przy czym w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne metody i techniki kształcenia na odległość mogą być wykorzystywane pomocniczo.

6. W programie studiów określa się nowy kod zajęć USOS w przypadku, gdy dla zajęć określono nowe efekty uczenia się, sposób zakończenia zajęć, liczbę punktów ECTS, formę zajęć lub liczbę godzin dydaktycznych.

Program studiów - wymagania szczegółowe

§ 6

1. Program studiów dla kierunku, poziomu i profilu:
 - 1) w części I. informacje ogólne, określa:
 - a) nazwę jednostki prowadzącej kształcenie,
 - b) poziom kształcenia,
 - c) profil kształcenia,
 - d) liczbę semestrów,
 - e) łączną liczbę punktów ECTS konieczną do ukończenia studiów na danym poziomie,
 - f) łączną liczbę godzin zajęć konieczną do ukończenia studiów na danym poziomie,
 - 2) w części II. efekty uczenia się, określa:
 - a) symbol opisu charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ram Kwalifikacji,
 - b) symbol efektu uczenia się,
 - c) opis efektu uczenia się,
w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych,
 - 3) w części III. opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się, określa:
 - a) treści programowe zajęć lub grup zajęć,
 - b) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk,
 - c) sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia,
 - d) warunki ukończenia studiów oraz uzyskiwany tytuł zawodowy,
 - e) harmonogram realizacji programu studiów, oddzielnie dla formy stacjonarnej i niestacjonarnej.
2. Wzór programu studiów określa Załącznik nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 7

1. Program studiów powinien zostać ustalony przez senat na 7 miesięcy przed rozpoczęciem cyklu kształcenia, dla którego program będzie obowiązywał.
2. Projekt programu studiów należy złożyć w wersji papierowej i elektronicznej edytowalnej w Dziale Dydaktyki na 30 dni przed posiedzeniem senatu, na którym program studiów będzie ustalany.
3. Dziekan, niezwłocznie po ustaleniu przez senat, umieszcza program studiów na stronie internetowej wydziału.
4. Pełna dokumentacja dotycząca programu studiów przechowywana jest na wydziale.

Matryca efektów uczenia się

§ 8

1. W celu sprawdzenia, czy określone w programie studiów efekty uczenia się mogą być uzyskane w wyniku realizacji zajęć przewidzianych programem studiów, wydział sporządza matrycę efektów uczenia się.

2. Matryca odzwierciedla relacje między efektami uczenia się określonymi w programie studiów, a efektami uczenia się określonymi dla poszczególnych zajęć.
3. Wzór matrycy efektów uczenia się określa Załącznik nr 2 do niniejszej Uchwały.

Sylabusy zajęć

§ 9

1. Program studiów na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia stanowi podstawę do opracowania, przez koordynatora zajęć i prowadzących zajęcia, sylabusu zajęć.
2. Prowadzący zajęcia, nie później niż w terminie 14 dni przed rozpoczęciem zajęć, udostępnia sylabus zajęć w systemie USOSweb.
3. Dziekan ustala sposób oraz okres przechowywania sylabusów zajęć w jednostce prowadzącej kształcenie na danym kierunku.
4. Wzór sylabusu zajęć określa Załącznik nr 3 do niniejszej Uchwały.

Punkty ECTS

§ 10

1. Punkty ECTS stanowią miarę średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania efektów uczenia się.
2. Punkt ECTS odpowiada 25 – 30 godzinom pracy studenta obejmującym zajęcia organizowane przez uczelnię oraz jego indywidualną pracę związaną z tymi zajęciami.
3. Punkty ECTS przyporządkowuje się poszczególnym zajęciom, a nie formom zajęć dydaktycznych.
4. Liczba godzin pracy studenta obejmuje udział w różnych formach zorganizowanych przez uczelnię zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów oraz czas poświęcony na samodzielną pracę studenta, tj., w szczególności:
 - 1) zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość,
 - 2) przygotowanie się studenta do zajęć,
 - 3) wykonanie zadań, które są realizowane poza uczelnią np. wykonanie projektów, przygotowanie innych samodzielnych prac,
 - 4) przygotowanie się studenta do np. kolokwium i egzaminów.
5. Liczba godzin pracy studenta powinna być szacowana z uwzględnieniem możliwości osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się przez przeciętnego studenta realizującego zajęcia.
6. Punkty ECTS przyznaje się za zaliczenie każdego zajęcia przewidzianych w programie studiów, z wyłączeniem zajęć z wychowania fizycznego.
7. Student uzyskuje punkty ECTS przyporządkowane zajęciom, jeżeli spełni wszystkie określone w programie studiów wymagania oraz osiągnie założone dla tych zajęć efekty uczenia się.
8. Liczba uzyskanych punktów ECTS nie zależy od uzyskanej przez studenta oceny.

Praktyki zawodowe

§ 11

1. Program studiów określa wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk.
2. Program studiów o profilu praktycznym przewiduje praktyki zawodowe w wymiarze co najmniej:

- 1) 6 miesięcy – w przypadku studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich,
- 2) 3 miesiące – w przypadku studiów drugiego stopnia.
3. Cele, program i terminy realizacji praktyk powinny być właściwie zharmonizowane z pozostałymi elementami procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się tak, aby dawały gwarancję osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.
4. Program praktyk powinien zawierać opis sposobów weryfikacji efektów uczenia się określonych dla praktyk.

Kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

§ 12

Program studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela uwzględnia wymogi określone w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, wydane przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania.

Kształcenie w językach obcych

§ 13

1. Kształcenia w języku obcym wymaga ustalenia dla kierunku programu studiów w języku obcym.
2. Do wniosku o ustalenie programu studiów w języku obcym należy dołączyć:
 - 1) program studiów w języku obcym,
 - 2) zasady rekrutacji w języku obcym,
 - 3) opinię rady wydziału oraz wydziałowego organu samorządu studenckiego,
 - 4) wykaz nauczycieli akademickich przewidzianych do realizacji zajęć,
 - 5) analizę finansową prowadzenia kształcenia w języku obcym, określającą w szczególności: kalkulację kosztów uruchomienia i prowadzenia kształcenia, możliwości finansowania ze wskazaniem źródeł, wpływ prowadzenia kształcenia na obowiązki dydaktyczne kadry wydziału prowadzącego kształcenie (obciążenia dydaktyczne, liczba godzin ponadwymiarowych),
3. Do zajęć prowadzonych w języku obcym należy opracować sylabusy w wersji językowej, w której będą prowadzone studia.

Zmiany w programach studiów

§ 14

W celu doskonalenia programu studiów utworzonych na podstawie pozwolenia można dokonywać zmian, z początkiem nowego cyklu kształcenia, łącznie do 30% ogólnej liczby efektów uczenia się określonych w programie studiów aktualnym na dzień wydania tego pozwolenia.

§ 15

1. W trakcie cyklu kształcenia w programach studiów mogą być wprowadzane wyłącznie zmiany:
 - 1) w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe, artystyczne lub związane z działalnością zawodową;
 - 2) konieczne do:

- a) usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną,
 - b) dostosowania programu studiów do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących.
2. Do wniosku o wprowadzenie zmian należy dołączyć program studiów zgodny z wzorem, o którym mowa w § 6 ust. 2.
 3. Zmiany w programach studiów wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia są udostępniane w BIP na stronie podmiotowej uczelni co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem semestru, którego dotyczą.

Tworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu

§ 16

1. Studia na określonym kierunku, poziomie i profilu tworzy rektor.
2. Wniosek do rektora składa dziekan, po zasięgnięciu opinii właściwego organu samorządu studenckiego.
3. Utworzenie studiów powinno nastąpić na 7 miesięcy przed planowanym rozpoczęciem kształcenia.
4. Wniosek o utworzenie studiów wraz z programem studiów, o którym mowa w § 2 ust. 1, należy złożyć w wersji papierowej i elektronicznej w Dziale Dydaktyki na 30 dni przed posiedzeniem senatu, na którym ma być ustalony program studiów.

§ 17

Wniosek o utworzenie studiów zawiera:

- 1) ogólną charakterystykę studiów obejmującą:
 - a) nazwę kierunku, poziom i profil oraz formę lub formy studiów,
 - b) koncepcję kształcenia, w tym:
 - wskazanie związku studiów ze strategią uczelni,
 - wskazanie potrzeb społeczno-gospodarczych utworzenia studiów oraz zgodności efektów uczenia się z tymi potrzebami,
 - przyporządkowanie kierunku do dyscypliny lub dyscyplin, do których odnoszą się efekty uczenia się, ze wskazaniem dyscypliny wiodącej,
- 2) uzasadnienie utworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu,
- 3) opis działań na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewniania jakości kształcenia,
- 4) opis prowadzonej działalności naukowej w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów – w przypadku wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów o profilu ogólnoakademickim,
- 5) opis kompetencji oczekiwanych od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia,
- 6) zasady rekrutacji,
- 7) opis warunków prowadzenia studiów oraz sposobu organizacji i realizacji procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się, w tym:
 - a) wykaz nauczycieli akademickich oraz innych osób, proponowanych do prowadzenia zajęć, obejmujący:
 - imiona i nazwisko oraz numer PESEL, a w przypadku braku numeru PESEL – serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość,
 - informację o zatrudnieniu nauczyciela akademickiego w uczelni albo terminie podjęcia przez niego zatrudnienia w uczelni, ze wskazaniem, czy uczelnia stanowi lub będzie stanowić dla niego podstawowe miejsce pracy,
 - w przypadku nauczyciela akademickiego – informacje o kompetencjach, w tym o dorobku dydaktycznym, naukowym lub artystycznym wraz z wykazem publikacji lub opis doświadczenia zawodowego w zakresie programu studiów, a w przypadku

- innej osoby – informacje potwierdzające posiadanie kompetencji i doświadczenia pozwalających na prawidłową realizację zajęć,
- b) planowany przydział i wymiar zajęć dla nauczycieli akademickich oraz innych osób, proponowanych do prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem:
 - liczby godzin zajęć przydzielonych nauczycielowi akademickiemu zatrudnionemu w uczelni jako podstawowym miejscu pracy,
 - zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w ramach studiów o profilu praktycznym lub zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w ramach studiów o profilu ogólnoakademickim,
 - c) przewidywaną liczbę studentów,
 - d) informacje na temat infrastruktury, w tym opis laboratoriów, pracowni, sprzętu i wyposażenia, niezbędnych do prowadzenia kształcenia,
 - e) informacje na temat zapewnienia możliwości korzystania z zasobów bibliotecznych oraz z elektronicznych zasobów wiedzy, w szczególności z Wirtualnej Biblioteki Nauki i Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych Academia,
 - g) kopie deklaracji nauczycieli akademickich o terminie zatrudnienia w uczelni i wymiarze czasu pracy, ze wskazaniem, czy uczelnia będzie stanowić podstawowe miejsce pracy, a w przypadku innych osób proponowanych do prowadzenia zajęć – o terminie rozpoczęcia prowadzenia zajęć,
 - h) opis zasobów bibliotecznych oraz elektronicznych zasobów wiedzy obejmujących literaturę zalecaną na kierunku studiów, do których uczelnia zapewni dostęp,
 - i) kopie porozumień z pracodawcami albo deklaracji pracodawców w sprawie przyjęcia określonej liczby studentów na praktyki,
 - j) informację o dysponowaniu infrastrukturą niezbędną do prowadzenia kształcenia w zakresie przewidzianym w programie studiów od dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć.

§ 18

1. Wniosek o pozwolenie na utworzenie studiów, wraz z dołączanymi do niego dokumentami, składa się w formie dokumentu elektronicznego sporządzonego w formacie PDF i opatrzonego podpisem zaufanym albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym rektora, przez elektroniczną skrzynkę podawczą ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki nie później niż 6 miesięcy przed planowanym rozpoczęciem prowadzenia studiów.
2. Do wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów dołącza się:
 - 1) dokumenty, o których mowa w § 17 pkt 1-7i,
 - 2) kopię aktu wydanego przez rektora w sprawie utworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz kopię uchwały senatu w sprawie ustalenia programu studiów wraz z tym programem studiów oraz kopię opinii właściwego organu samorządu studenckiego dotyczącą programu studiów,
 - 3) przewidywany harmonogram realizacji programu studiów w poszczególnych semestrach i latach cyklu kształcenia,
 - 4) kopie dokumentacji potwierdzającej dysponowanie infrastrukturą niezbędną do prowadzenia kształcenia w zakresie przewidzianym w programie studiów od dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć,
 - 5) oświadczenia rektora o niewystąpieniu okoliczności, o których mowa w:
 - art. 53 ust. 10 ustawy,
 - art. 55 ust. 1 pkt 1 lit. b i d ustawy,
 - 6) wykaz załączników.

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 19

1. Traci moc Uchwała nr 2015 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 22 lutego 2017 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu, określających zasady tworzenia programów kształcenia dla określonych kierunków, profili i poziomów kształcenia studiów wyższych z późniejszymi zmianami.
2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

***Przewodniczący
Senatu Uniwersytetu w Białymstoku***

Prof. dr hab. Robert W. Ciborowski

PROGRAM STUDIÓW

Kierunek studiów:

Obowiązuje od roku akademickiego:

Część I. Informacje ogólne.

1. Nazwa jednostki prowadzącej kształcenie:
2. Poziom kształcenia:
3. Profil kształcenia:
4. Liczba semestrów:
5. Łączna liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów:
6. Łączna liczba godzin zajęć konieczna do ukończenia studiów:
7. Zaopiniowano na radzie wydziału w dniu:
8. Wskazanie dyscypliny wiodącej, w której będzie uzyskiwana ponad połowa efektów uczenia się oraz procentowy udział poszczególnych dyscyplin, w ramach których będą uzyskiwane efekty uczenia się określone w programie studiów:

Nazwa dyscypliny wiodącej	Procentowy udział dyscypliny wiodącej
Nazwy poszczególnych dyscyplin	Procentowy udział poszczególnych dyscyplin
Razem:	100 %

Część II. Efekty uczenia się.

Symbol opisu charakterystyk drugiego stopnia PRK	Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się
Wiedza, absolwent zna i rozumie:		
P6S_WG	KP6_WG1	
	KP6_WG2	
P6S_WK	KP6_WK1	
	KP6_WK2	
Umiejętności, absolwent potrafi:		
P6S_UW	KP6_UW1	

	KP6_UW2	
P6S_UK	KP6_UK1	
	KP6_UK2	
P6S_UO	KP6_UO1	
	KP6_UO2	
P6S_UU	KP6_UU1	
	KP6_UU2	
Kompetencje społeczne, absolwent jest gotów do:		
P6S_KK	KP6_KK1	
	KP6_KK2	
P6S_KO	KP6_KO1	
	KP6_KO2	
P6S_KR	KP6_KR1	
	KP6_KR2	

Część III. Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się.

Treści programowe zajęć lub grup zajęć.

Grupa Zajęć_(1,2 ... n), nazwa grupy zajęć:

Symbole efektów uczenia się:

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć:

Wymiar (w tygodniach oraz godzinach), zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk.

Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia.

Warunki ukończenia studiów oraz uzyskiwany tytuł zawodowy.

Objaśnienia oznaczeń:

P6, P7 – poziom PRK (6 - studia pierwszego stopnia, 7 – studia drugiego stopnia i jednolite magisterskie)

S – charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego

W – wiedza	G – głębia i zakres
	K - kontekst
U – umiejętności	W – wykorzystanie wiedzy
	K – komunikowanie się
	O – organizacja pracy
	U – uczenie się
K – kompetencje społeczne	K – krytyczna ocena
	O - odpowiedzialność
	R – rola zawodowa

L.P.	NAZWA GRUPY ZAJĘĆ/ NAZWA ZAJĘĆ	KOD ZAJĘĆ USOS	punkty ECTS	Egzamin po semestrze	Zaliczenie po semestrze	Liczba godzin zajęć								I rok		II rok		III rok		Punkty ECTS uzyskiwane w ramach zajęć:																						
						RAZEM	WYKLADY	ĆWICZENIA	KONWERSATORIA	LABORATORIA	LEKTORATY	SEMINARIA/PROSEMINARIA	ZAJĘCIA TERENOWE	1 sem.	2 sem.	3 sem.	4 sem.	5 sem.	6 sem.	do wyboru	z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych*	związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów, dla studiów o profilu ogólnoakademickim	kształtujących umiejętności praktyczne, dla studiów o profilu praktycznym																		
														Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKLADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKLADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKLADY						Ć/K/L/LEK/SiP/ZT																	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31												
Grupa Zajęć_ 4 (nazwa grupy zajęć)																																										
RAZEM																																										
Grupa Zajęć_ 5 (nazwa grupy zajęć)																																										
RAZEM																																										
Grupa Zajęć_ 6 (nazwa grupy zajęć)																																										
RAZEM																																										

L.P.	NAZWA GRUPY ZAJĘĆ/ NAZWA ZAJĘĆ	KOD ZAJĘĆ USOS	punkty ECTS	Egzamin po semestrze	Zaliczenie po semestrze	Liczba godzin zajęć								I rok		II rok		III rok		Punkty ECTS uzyskiwane w ramach zajęć:											
						7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20						21	22	23	24	25	26	
						RAZEM	WYKŁADY	ĆWICZENIA	KONWERSATORIA	LABORATORIA	LEKTORATY	SEMINARIA/PROSEMINARIA	ZAJĘCIA TERENOWE	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	do wyboru	z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych*	związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów, dla studiów o profilu ogólnoakademickim	kształtujących umiejętności praktyczne, dla studiów o profilu praktycznym	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
Moduł specjalizacyjny_1 (nazwa)																															
Grupa Zajęć_7 (nazwa grupy zajęć)																															
RAZEM																															
Grupa Zajęć_8 (nazwa grupy zajęć)																															
RAZEM																															
Moduł specjalizacyjny_2 (nazwa)																															
Grupa Zajęć_7 (nazwa grupy zajęć)																															
RAZEM																															

L.P.	NAZWA GRUPY ZAJĘĆ/ NAZWA ZAJĘĆ	KOD ZAJĘĆ USOS	punkty ECTS	Egzamin po semestrze	Zaliczenie po semestrze	Liczba godzin zajęć								I rok		II rok		III rok		Punkty ECTS uzyskiwane w ramach zajęć:											
						RAZEM	WYKŁADY	ĆWICZENIA	KONWERSATORIA	LABORATORIA	LEKTORATY	SEMINARIA/PROSEMINARIA	ZAJĘCIA TERENOWE	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	do wyboru	z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych *	związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów, dla studiów o profilu ogólnoakademickim	kształtujących umiejętności praktyczne, dla studiów o profilu praktycznym			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
Grupa Zajęć_ 9 (nazwa grupy zajęć)																															
RAZEM																															
Moduł specjalizacyjny_ 3 (nazwa)																															
Grupa Zajęć_ 10 (nazwa grupy zajęć)																															
RAZEM																															
Grupa Zajęć_ 8 (nazwa grupy zajęć)																															
RAZEM																															

L.P.	NAZWA GRUPY ZAJĘĆ/ NAZWA ZAJĘĆ	KOD ZAJĘĆ USOS	punkty ECTS	Egzamin po semestrze	Zaliczenie po semestrze	Liczba godzin zajęć								I rok		II rok		III rok		Punkty ECTS uzyskiwane w ramach zajęć:											
						RAZEM	WYKŁADY	ĆWICZENIA	KONWERSATORIA	LABORATORIA	LEKTORATY	SEMINARIA/PROSEMINARIA	ZAJĘCIA TERENOWE	1 sem.	2 sem.	3 sem.	4 sem.	5 sem.	6 sem.	do wyboru	z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych*	związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów, dla studiów o profilu ogólnoakademickim	kształtujących umiejętności praktyczne, dla studiów o profilu praktycznym							
														Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY						Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
Grupa Zajęć_ 7 (Praktyki zawodowe)																															
	Praktyki zawodowe																														
OGÓLEM																															

suma kontrolna
suma kontrolna

liczba egz./zal.

* liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne.

Procentowy udział liczby punktów ECTS każdej z dyscyplin, do których jest przyporządkowany kierunek studiów, w liczbie punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, ze wskazaniem dyscypliny wiodącej.	
Procentowy udział liczby punktów ECTS w ramach zajęć do wyboru w liczbie punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów.	#DZIEL/0!
Procentowy udział liczby punktów ECTS w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów w liczbie punktów ECTS koniecznej	#DZIEL/0!
Dla studiów o profilu ogólnoakademickim – procentowy udział liczby punktów ECTS w ramach zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów w liczbie punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów.	#DZIEL/0!
Dla studiów o profilu praktycznym – procentowy udział liczby punktów ECTS w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w liczbie punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów.	#DZIEL/0!

Matryca efektów uczenia się określonych w programie studiów kierunku:

Efekty uczenia się określone w programie studiów	Zajęcia																													
KP6_WG1																														
KP6_WG2																														
KP6_WG3																														
KP6_WK1																														
KP6_WK2																														
KP6_WK3																														
KP6_UW1																														
KP6_UW2																														
KP6_UW3																														
KP6_UK1																														
KP6_UK2																														
KP6_UK3																														
KP6_UOI																														
KP6_UO2																														
KP6_UO3																														
KP6_UU1																														
KP6_UU2																														
KP6_UU3																														
KP6_KK1																														
KP6_KK2																														
KP6_KK3																														
KP6_KO1																														
KP6_KO2																														
KP6_KO3																														
KP6_KR1																														
KP6_KR2																														
KP6_KR3																														

Wiersze matrycy odpowiadają kolejnym efektom uczenia się określonym w programie studiów, zaś kolumny – zajęciom. Na przecięciu wiersza odpowiadającego danemu efektowi uczenia się i kolumny odpowiadającej danym zajęciom umieszczany jest symbol wskazujący, że efekt uczenia się określony dla zajęć jest uzyskiwany na tych zajęciach. Wiersze i kolumny należy wypełnić tak, aby każdy efekt uczenia się był realizowany w ramach co najmniej jednego zajęcia.

SYLABUS

A. Informacje ogólne

Tę część wypełnia koordynator przedmiotu
(w porozumieniu ze wszystkimi prowadzącymi dany przedmiot w jednostce)
łącznie dla wszystkich form zajęć (np. wykładu i ćwiczeń).
Część I nie dotyczy przedmiotów *zmieniających się co roku*.

Nazwa przedmiotu:

Nazwa w języku polskim:

Nazwa w jęz. angielskim:

Dane dotyczące przedmiotu:

Jednostka oferująca przedmiot:

Przedmiot dla jednostki:

Cykl dydaktyczny:

Koordynator przedmiotu cyklu:

Domyślny typ protokołu:

Język wykładowy:

Strona WWW: *Należy podać adres strony, w przypadku, gdy znajdują się na niej treści związane z przedmiotem*

Skrócony opis:

Opis tj. profil studiów, forma studiów, rodzaj przedmiotu, dziedzina i dyscyplina nauki, rok studiów/semestr, wymagania wstępne, liczba godzin zajęć dydaktycznych z podziałem na formy prowadzenia zajęć, metody dydaktyczne, punkty ECTS, bilans nakładu pracy studenta, wskaźniki ilościowe

Literatura: *Należy wskazać wykaz lektur i innych materiałów obowiązujących do zaliczenia przedmiotu.*

Efekty uczenia się: *Należy wskazać kierunkowe efekty uczenia się zakładane do realizacji w ramach danego przedmiotu.*

Metody i kryteria oceniania: *Należy wskazać formy zaliczenia przedmiotu: egzamin, zaliczenie*

Koordynator przedmiotu:

SYLABUS

B. Informacje szczegółowe

Tę część wypełnia każda osoba prowadząca w danym roku zajęcia z przedmiotu, osobno dla różnych form zajęć (np. wykładu i ćwiczeń).

Informacje o zajęciach w cyklu:

(poła wypełnia osoba prowadząca w danym roku zajęcia z przedmiotu osobno dla różnych form zajęć (np. wykładu i ćwiczeń) wspólnych dla wszystkich grup danej formy zajęć)

Wykład (ilość godzin)

Literatura: *Należy wskazać wykaz lektur i innych materiałów obowiązujących do zaliczenia zajęć.*

Efekty uczenia się wraz ze sposobem ich weryfikacji:

Należy zdefiniować oczekiwane efekty uczenia się (dla formy zajęć – wybrać właściwe z części A) oraz podać metody sprawdzania, czy zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte. Przykładowe sposoby weryfikacji efektów uczenia się: egzamin ustny lub pisemny; zaliczenie ustne lub pisemne; kolokwium; test kontrolny; projekty i ćwiczenia praktyczne/laboratoryjne; esej/wypracowanie; referat; prezentacja; praca semestralna/roczna/dyplomowa; praktyki; ocena aktywności w trakcie zajęć; ocena efektów pracy zespołowej.

Zakres tematów:

Należy podać opis treści przedmiotu (lista zagadnień, tematów, problemów z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć naukowych w dziedzinie nauki związanej z tym przedmiotem).

Metody dydaktyczne: *(informacja na temat metod nauczania (np. konsultacje, warsztaty grupowe, projekty, prace terenowe itp.).*

Metody i kryteria oceniania:

Należy określić zasady dopuszczenia do egzaminu, sposób i warunki zaliczenia zajęć, łącznie z określeniem zasad zaliczania nieobecności oraz określeniem liczby godzin nieobecności kwalifikujących do niezaliczenia przedmiotu.

Ćwiczenia (ilość godzin)

Literatura: *Należy wskazać wykaz lektur i innych materiałów obowiązujących do zaliczenia zajęć.*

Efekty uczenia się wraz ze sposobem ich weryfikacji:

Należy zdefiniować oczekiwane efekty uczenia się (dla formy zajęć – wybrać właściwe z części A) oraz podać metody sprawdzania, czy zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte. Przykładowe sposoby weryfikacji efektów uczenia się: egzamin ustny lub pisemny; zaliczenie ustne lub pisemne; kolokwium; test kontrolny; projekty i ćwiczenia praktyczne/laboratoryjne; esej/wypracowanie; referat; prezentacja; praca semestralna/roczna/dyplomowa; praktyki; ocena aktywności w trakcie zajęć; ocena efektów pracy zespołowej.

Zakres tematów:

Należy podać opis treści przedmiotu (lista zagadnień, tematów, problemów z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć naukowych w dziedzinie nauki związanej z tym przedmiotem).

Metody dydaktyczne: (informacja na temat metod nauczania (np. konsultacje, warsztaty grupowe, projekty, prace terenowe itp.).

Metody i kryteria oceniania:

Należy określić zasady dopuszczenia do egzaminu, sposób i warunki zaliczenia zajęć, łącznie z określeniem zasad zaliczania nieobecności oraz określeniem liczby godzin nieobecności kwalifikujących do niezaliczenia przedmiotu.

Laboratorium (ilość godzin)

Literatura: Należy wskazać wykaz lektur i innych materiałów obowiązujących do zaliczenia zajęć.

Efekty uczenia się wraz ze sposobem ich weryfikacji:

Należy zdefiniować oczekiwane efekty uczenia się (dla formy zajęć – wybrać właściwe z części A) oraz podać metody sprawdzania, czy zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte. Przykładowe sposoby weryfikacji efektów uczenia się: egzamin ustny lub pisemny; zaliczenie ustne lub pisemne; kolokwium; test kontrolny; projekty i ćwiczenia praktyczne/laboratoryjne; esej/wypracowanie; referat; prezentacja; praca semestralna/roczna/dyplomowa; praktyki; ocena aktywności w trakcie zajęć; ocena efektów pracy zespołowej.

Zakres tematów:

Należy podać opis treści przedmiotu (lista zagadnień, tematów, problemów z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć naukowych w dziedzinie nauki związanej z tym przedmiotem).

Metody dydaktyczne: (informacja na temat metod nauczania (np. konsultacje, warsztaty grupowe, projekty, prace terenowe itp.).

Metody i kryteria oceniania:

Należy określić zasady dopuszczenia do egzaminu, sposób i warunki zaliczenia zajęć, łącznie z określeniem zasad zaliczania nieobecności oraz określeniem liczby godzin nieobecności kwalifikujących do niezaliczenia przedmiotu.

Prowadzący:

.....
data opracowania

.....
tytuł/stopień, imię i nazwisko